

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Τίτλος μαθήματος:	Θρησκευτική Αγωγή στο Νηπιαγωγείο
Κωδικός:	ECREG 400
Κατηγορία:	Επιλεγόμενο
Επίπεδο:	Πτυχίο Προδημοτικής Εκπαίδευσης
Έτος σπουδών:	-
Εξάμηνο:	(χειμερινό - εαρινό)
ECTS:	6
Όνομα διδάσκοντα:	Δρ. Παναγιώτης Θωμά
Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:	<ul style="list-style-type: none">• Να κατανοηθούν οι βασικές διδασκαλίες της Ορθόδοξης Χριστιανικής Θεολογίας (τριαδολογικό, Χριστολογικό δόγμα και Εκκλησιολογία), η εκκλησιαστική ανθρωπολογία (ψυχοσωματική ενότητα), η αξία της αγάπης προς τον συνάνθρωπο με σεβασμό προς την ετερότητα του άλλου, καθώς και το υπαρξιακό νόημα των πιο πάνω στη σύγχρονη κοινωνία και στο εκπαιδευτικό περιβάλλον.• Να εκτιμηθεί η σημαντικότητα του σεβασμού και της αγάπης προς τον φυσικό κόσμο, που τονίζονται από τη θεολογία, μέσα στο πλαίσιο της σύγχρονης απαίτησης για καλλιέργεια οικολογικής συνείδησης —μαζί με τη θετική αντίληψη για την δημιουργικότητα των ανθρώπων και τον ανθρώπινο πολιτισμό— στη βάση της αρχής ότι το φυσικό περιβάλλον πρέπει να διαφυλαχθεί ως πράγμα που η ανθρωπότητα απολαμβάνει ως δώρο.• Να γίνει σύνδεση θεολογικών αρχών με την οικονομική και πολιτική ζωή (την πολιότητα), με την ευρύτερη έννοια αυτών μεγεθών, εντός του πλαισίου της οικουμενικής ανάγκης για ενότητα, ειρήνη και δικαιοσύνη.• Να αποκτηθεί βασική γνώση των διδασκαλιών των άλλων χριστιανικών ομολογιών (Ρωμαιοκαθολικοί και Προτεστάντες), όπως και των κύριων ξένων θρησκευμάτων (Ισλάμ, Ινδουισμός, Βουδισμός, Ιουδαϊσμός).• Να επιδιωχθεί γνωριμία και κατανόηση των γενικών χαρακτηριστικών των σύγχρονων μη θρησκευτικών τάσεων, δηλ. του αθεϊσμού, του αγνωστικισμού και του ουμανισμού.• Να γίνουν κατανοητοί οι λόγοι που επιβάλλουν την συμπερίληψη της θρησκευτικής εκπαίδευσης στα Δημόσια Σχολεία της Κύπρου και άλλων ευρωπαϊκών χωρών.• Να γίνουν αντιληπτές οι μαθησιακές και άλλες προϋποθέσεις για τη διδασκαλία του μ.θ. στην προδημοτική ηλικία. Να κατανοηθεί ο τρόπος που συνδέονται τα χαρακτηριστικά της ψυχολογικής και αντιληπτικής ανάπτυξης των παιδιών στην προδημοτική εκπαίδευση με το περιεχόμενο της θρησκευτικής πίστης. Εξοικείωση με το αναλυτικό πρόγραμμα της θρησκευτικής εκπαίδευσης και τις μεθόδους αξιολόγησης του μ.θ.• Εξάσκηση στον επαρκή σχεδιασμό του μαθήματος των θρησκευτικών στην προδημοτική εκπαίδευση (με έμφαση στις δραστηριότητες) και τονισμό της σημασίας του εμπλουτισμού του μαθήματος από εναλλακτικές πηγές όπως τα έργα καλλιτεχνικής έκφρασης και οι νέες τεχνολογίες.• Να αναπτυχθεί η κριτική σκέψη και η προθυμία για συζήτηση και ενσυνείδητη έκφραση απόψεων σε θέματα που αφορούν τη σύνδεση της ορθόδοξης θεολογίας με την Εκκλησία, της θρησκείας με την κοινωνία, καθώς και την υπαρξιακή στοχοθεσία, με ιδιαίτερη έμφαση στις εκπαιδευτικές πρακτικές και μεθόδους.
Μέθοδοι Διδασκαλίας:	Διάλεξη-Εργασία σε ομάδες-Ασκήσεις σε κείμενα με βάση κύριες διδαχθείσες έννοιες-Άντληση στοιχείων από οπτικοακουστικό υλικό με βάση διδαχθείσες έννοιες

	ή επιδιωκόμενους στόχους.		
Προ-απαιτούμενα:	/	Συν-απαιτούμενα:	/
Περιεχόμενο μαθήματος:	<ul style="list-style-type: none">• Οι βασικές αρχές της χριστιανικής πίστης: Τριαδολογικό, Χριστολογικό, Εκκλησιολογικό δόγμα, η δημιουργία του ανθρώπου, η Εκκλησία ως κοινωνία προσώπων.• Θεολογία και σχέση με φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον: Η στάση του παγανισμού, του ορθολογισμού και της Εκκλησίας απέναντι στη φύση. Το οικονομικό, πολιτικό και κοινωνιολογικό υπόβαθρο της θεολογίας.• Οι σχέσεις τοπικού και οικουμενικού, χριστιανικών ομολογιών και κύριων θρησκειών: Εκκλησία και οικουμενικότητα-παγκοσμιότητα, Προτεσταντισμός και Ρωμαιοκαθολικισμός, άνοιγμα και διάλογος με τα κύρια παγκόσμια θρησκευόμενα.• Ισλάμ, Βουδισμός και Ινδουισμός: Βασικό ιστορικό και πολιτιστικό υπόβαθρο, θεολογικές αρχές, κοσμολογία, ανθρωπολογία.• Περιεχτική αναφορά σε μη θρησκευτικές κοσμοθεωρήσεις: Αθεϊσμός, Αγνωστικισμός, Ουμανισμός. Χαρακτηριστικά, διαφορές, συνδέσεις.• Το μάθημα των θρησκευτικών στη (Δημόσια) προδημοτική εκπαίδευση: Πολιτιστικός και ιστορικός ρόλος του μαθήματος και η σχετική Σύσταση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2005). Τα σύγχρονα δεδομένα στην κυπριακή κοινωνία και το μ.θ. και τα αντίστοιχα την Ευρώπη και το μ.θ.• Παιδαγωγικές και διδακτικές παράμετροι διδασκαλίας του μ.θ.: γνωστικές, ψυχολογικές κ.α. προϋποθέσεις για την προδημοτική εκπαίδευση, μαθησιακές προϋποθέσεις (σχεδιασμός μ.θ.), αναλυτικό πρόγραμμα, εγχειρίδια, αξιολόγηση στο μ.θ.		
Βιβλιογραφία:	<ul style="list-style-type: none">• Αναστάσιος (Αρχ. Τιράνων), <i>Συνύπαρξη, Ειρήνη, Φύση, Φτώχεια, Τρομοκρατία, Αξίες. Θρησκευσιολογική Θεώρηση</i>, Αρμός, Αθήνα 2015.• Φωτίου Σταύρος Σ. (επιμ.), <i>Παιδαγωγία ζωής</i>, Αρμός, Αθήνα 1999• Fotiou Stavros S., "The knowledge of religions in the textbooks of the lesson of Religious Education in the public schools of the Republic of Cyprus," Michaela Moravcikova (Ed.), <i>State-Church relations in Europe</i>, Bratislava: Institute for State-Church Relations, 2008, 245-248.• Ματσούκας Νίκος Α., <i>Δογματική και Συμβολική θεολογία Β΄. Έκθεση της ορθόδοξης πίστης σε αντιπαράθεση με τη δυτική χριστιανοσύνη</i>, Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1999.• Ματσούκας Νίκος Α., <i>Πολιτισμός αύρας λεπτής</i>, Το Παλίμψηστον, Θεσσαλονίκη 2000.• Ματσούκας Νίκος Α., <i>Παλαιάς και Καινής Διαθήκης. Σημεία νοήματα αποτυπώματα</i>, Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2002.• Ντεμπρέ Ρεζίς, <i>Η διδασκαλία της θρησκείας στο ετερόθρησκο σχολείο</i>, Εστία, Αθήνα 2004.• Berry Wendell, <i>Sex, Economy, Freedom and Community</i>, Pantheon Books, Νέα Υόρκη, Σαν Φρανσίσκο 1993.• Θωμά Παναγιώτης, «"Λίγα λουλούδια για το στόλισμα του Επιταφίου..."». Καλλιτεχνική έκφραση και Εκκλησία. Σχόλια και ενδεικτικά παραδείγματα», <i>Εκκλησιαστικός Κήρυκος</i> 15 (2009) 54-70.• Θωμά Παναγιώτης, «Μικρή και μεγάλη οικο-νομία. Μια απόπειρα (επαν)εύρεσης του τοπικώς και θεολογικώς κατοικείν», <i>Ένεκεν</i> 21 (2011) 19-33.• Θωμά Παναγιώτης, "Reworking the Christological pattern: inhabitation and domesticity in Oscar Wilde's <i>The Happy Prince</i>", <i>Synthesis</i> 3 (2013), σ. 114-129.• Γρηγόριος Ζιάκας, <i>Ισλάμ Θρησκεία και Πολιτεία</i>, Κορηλία Σφακιανάκη, Αθήνα 2001.• Σταμούλης Χρυσόστομος Α., <i>Άσκηση αυτοσυνειδησίας</i>, Το Παλίμψηστον,		

	<p>Θεσσαλονίκη 2004.</p> <ul style="list-style-type: none">• Σταμούλης Χρυσόστομος Α., <i>Η γυναίκα του Λώτ και η σύγχρονη Θεολογία</i>, Ίνδικτος, Αθήνα 2008.• Χίτσενς Κρίστοφερ (επιμ.), <i>Η βίβλος του Άθου. Με τον λόγο κορυφαίων διανοητών</i>, μετάφρ.: Άρης Μπερλής, Polaris, Αθήνα 2013.
Εγχειρίδια:	Περιληπτικές σημειώσεις και παρουσιάσεις που θα αναρτώνται στην πλατφόρμα e-learning και διάθεση συγκεκριμένων κεφαλαίων από την βιβλιογραφία.
Συμπληρωματική βιβλιογραφία:	<ul style="list-style-type: none">• Καλαϊτζίδης Παντελής, «Τα θρησκευτικά ως πολιτιστικό μάθημα», <i>Σύναξη</i> 74 (2000) 69-83.• Fotiou Stavros S., “Diversity and unity: the vision of Christian Education in an age of globalization,” <i>The Greek Orthodox Theological Review</i> 49 (2004) 269-278.• Fotiou Stavros S., “One in Christ: the icon of the Nativity of Christ as a charter of Church,” <i>One in Christ</i> 45:1 (2011) 21-34.• Ελεονόρα Παπαλεοντίου, «Πνευματική Ανάπτυξη Παιδιών και Εφήβων», <i>Πρακτικά 13^{ου} Παγκύπριου Συνεδρίου Παιδαγωγικής Εταιρείας Κύπρου, Μπροστά στις Εκπαιδευτικές Προ(σ)κλήσεις: Από τη Θέση και την Αντίθεση στη Σύθεση</i>, Λευκωσία 2014, 45-53.• Miller, Joyce, “Satanisation or sanitization and the teaching of Islam”, <i>REtoday</i> 30, 2 (2013), 40-41.• Deborah Court, “Religious experience as an aim of religious education,” <i>The British Journal of Religious Education</i>, 35, 3 (2013), 252-262.
Προγραμματισμένες δραστηριότητες και μεθοδολογία:	<p>Η διδασκαλία θα διεξαχθεί με διαλέξεις επάνω στα ζητήματα που περιλαμβάνει το περιεχόμενο του μαθήματος οι οποίες θα ακολουθούνται από συζήτηση για διαλεύκανσή τους. Οι διαλέξεις θα περιλαμβάνουν χρήση εποπτικών μέσων (κυρίως της εικόνας και της μουσικής με την παράλληλη προβολή στίχων από τραγούδια ή επιστημονικά και λογοτεχνικά κείμενα) διαμέσου των οποίων, με διαλογικό-διαδραστικό τρόπο (π.χ. εργασία σε ομάδες) θα προκύπτουν τα συμπεράσματα για το κάθε θέμα ξεχωριστά. Βάση της πιο πάνω μεθόδου αποτελεί το ότι το θεολογικό και θρησκευτικό στοιχείο μπορεί να εντοπιστεί σε μορφές έκφρασης του ανθρώπινου πολιτισμού, οι οποίες συνιστούν —την ίδια στιγμή— διδακτικούς τρόπους (για τους μελλοντικούς εκπαιδευτικούς). Αποσπάσματα από ταινίες ή σχολιασμός ζωγραφικών έργων (εικόνων κ.α.) θα λειτουργήσουν με παρόμοιο τρόπο, ενώ στον κατάλληλο χρόνο οι φοιτητές θα κληθούν να παρουσιάσουν, εντοπίζοντας τα σωστά στοιχεία από το περιεχόμενο της διδασκαλίας ύλης, ένα έργο τέχνης, ένα λογοτεχνικό κείμενο ή απόσπασμα από μία ταινία. Σε γενικές γραμμές η διδασκαλία θα είναι κειμενοκεντρική, αλλά με περιθώριο ελεύθερης έκφρασης των απόψεων, που θα πρέπει, ωστόσο, να αξιοποιούν το γνωστικό περιεχόμενο του μαθήματος. Η εφαρμογή-παρουσίαση των ορθών σχεδιασμών διδασκαλίας, στη βάση της γνώσης των ευρύτερων ψυχολογικών και μαθησιακών προϋποθέσεων της προδημοτικής εκπαίδευσης θα αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της συνολικής προσπάθειας.</p>
Τρόποι και κριτήρια αξιολόγησης:	<ul style="list-style-type: none">• Ενδιάμεση Εξέταση: 20%• Γραπτή Εργασία και παρουσίασή της: 20%• Τελική Εξέταση: 60%
Γλώσσα διδασκαλίας:	Ελληνικά
Πρακτική επαγγελματική άσκηση:	/